

Φ6 Ξανακοιτάζοντας την ελληνική πόλη

FRANÇOIS DE POLIGNAC

«Η γέννηση της αρχαίας ελληνικής πόλης»

ΜΤΦ.: ΝΑΣΟΣ ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΣ
«ΜΟΡΦΟΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ», ΣΕΛ. 340

Αξιοπρόσεκτη η μονογραφία του Φρανσουά ντε Πολινιάκ για τις απαρχές της αρχαίας ελληνικής πόλης. Παράκμυποντας το αθηναϊκό πρότυπο και τις γραπτές μαρτυρίες που άφησαν ο Πλάτωνας, ο Αριστοτέλης και άλλοι, ο μελετητής αναζήτησε πληροφορίες αλλού -κυρίως μέσω της αρχαιολογίας- για να θέσει ξανά το θέμα της γέννησης της πόλεως.

Με δυο λόγια, ο Πολινιάκ αμφισβήτησε την ως τότε -το βιβλίο του πρωτοεκδόθηκε στη Γαλλία το 1984 και ήταν η διδακτορική

διατριβή του, επανεκδόθηκε αναθεωρημένο το 1995, και αυτή η δεύτερη έκδοση μεταφράστηκε στα ελληνικά- άποψη που συνέδεε τη γέννηση της πόλης με την ανάπτυξη των πολιτικών δεσμών, οι οποίοι υποσκέλιαν τις δομές με βάση το γένος. Παραγνωρίζοντας τη σπουδαιότητα του πολιτικού παράγοντα για τη δημιουργία της πόλης, ο Πολινιάκ έλαβε υπόψη του τη συμβολή της λατρείας στον προσδιορισμό της πολιτικής ταυτότητας.

«Αυτό -γράφει- που αποκαλούμε πόλη είναι το αποτέλεσμα μιας προοδευτικής εγκαθίδρυσης συνεκτικών δομών και κοινωνικών ιεραρχιών υπό μορφήν αναζητήσεως συναινέσεων για την επιλογή των διαμεσολαβητικών λατρειών και των τρόπων συμμετοχής στις τελετουργίες».

Λατρείες θεοτήτων και ηρώων στην καρδιά των πόλεων, αλλά και στα εξωαστικά ιερά και στους τάφους, δείχνουν, κατά το συγγραφέα, πως η πόλη υπήρξε κατ' αρχάς μια λα-

τρευτική κοινότητα. Η συμμετοχή στις θρησκευτικές τελετές ήταν που οδήγησε σε μια νέα οργάνωση της κοινωνίας και στη δημιουργία μιας μορφής πολιτικής ταυτότητας που βασιζόταν τόσο στον πολιτικό όσο και στο θρησκευτικό χώρο.

Μια νέα ερμηνεία, όπως αυτή του Πολινιάκ, φυσικό ήταν, και είναι, να εγείρει αντιρρήσεις. Και αυτές υπήρξαν πολλές και από διάφορες «σχολές», κυρίως όμως από εκείνους που έχουν δεχθεί την αθηναϊκή («Αθηναίων Πολιτεία», «Πολιτικά» του Αριστοτέλη και «Πολιτεία» του Πλάτωνα) έκδοχή της γέννησης της πόλεως ως ένα γενικευμένο πρότυπο.

Πάντως η κριτική που ασκήθηκε με την πρώτη έκδοση της εργασίας του Πολινιάκ είχε αποτέλεσμα ο ερευνητής να αναθεωρήσει μέρος των απόψεων, χωρίς να εγκαταλείψει όμως την ουσία τους.